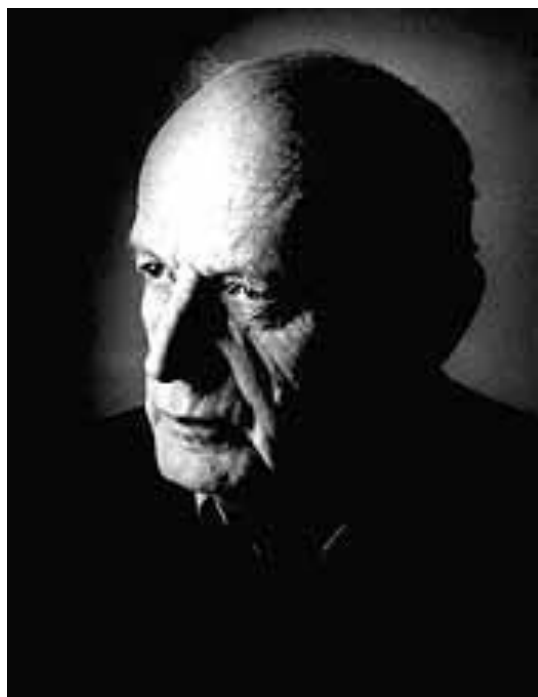

Josef Procházka
MEZIČAS PRO ARACHNÉ
• 24. 11. 2006 – 15. 1. 2007 •

Narozen 21. 11. 1935,
žije v Pardubicích a v Heřmanově Městci,
zabývá se kresbou, volnou a užitnou grafikou a malbou.

Bibliografie:

Art Internatinal XVI/10 (Lugano, 1970)
Carrefour des Idees No 1360 (Paříž, 1970)
Les Nouvelles Litteraires No 2248 (Paříž, 1970)
České Slovo No 6/7 (Mnichov, 1975)
Radio BBC (Londýn, 1975)
Liaison l'Academie Europeeune des Beaux Arts No 19 (Brusel, 1982)
Revue K No 9 (Paříž, 1985)

Arachné, to slovo zní jako něco mezi povzdechem a zaklínáním, jako pokus o negaci kontroverzního, právě probíhajícího děje. Arachné, jak ji známe z antiky, je příběh o tom, co se stane, když se vašeň postaví proti rozumu, umělec proti řemeslníku, člověk proti Bohu. Co je novověk novověkem a člověk individualitou, pavouci se tiše prohánějí naším podvědomím a jejich sítě se občas dostanou i na povrch. Jsou výrazem strachu, symbolizují pílí, ale i marnost a lakomství. Pavouk úzkosti poznamenal dílo Alfréda Kubína nebo Louisy Bourgois. Legenda o svatém Norbertu dokazuje, že pavoučí prokletí je možno překonat silnou vírou, vypít kalich s jedem pavouka uvnitř, tak jako stát nad propastí a chodit po vodě. Ale Arachné, která dala jméno svým mnohanohým potomkům, byla tkadlena. Ten, kdo přede a tká, sestavuje svět.

Čtvercové desky s bílou (ale i zelenou a růžovou) nití, tkanivem v řídkých osnovách, mají smysl v určité sérii, počtu, cyklu. Zachycují pak okamžik zrodu organismu, prvotní buňky, jeho ontogenetický i fylogenetický vývoj, ale také rozpad a smrt. Čtverce poukazují na vnímání světa skrze subjektivní vědomí, skrze ego tvůrce. Konkrétně Procházkovy čtverce se rozpínají na cestě od Svět jako vůle a představa až po Svět jako vědomí a nic. Filozofující přístup se mísí s metafyzikou, ne však mystikou, pro tu je zde převažující linie příliš jasná, jednoznačná a racionální. V pozadí totiž stojí také Voltaire a encyklopedisté a jasný a obnažující rozum Denise Diderota. Racionální logika ovšem nevyklučuje hlubokou citovost a silnou emocionalitu, s níž kresba vystupuje z povrchu do prostoru, povstává do třetího rozměru.

Kresebná linka extenzivně zastoupená vláknem se pohybuje v kruzích a zámočcích jakoby se nedokázala rozhodnout mezi lyrikou a epikou, to je ovšem její jediné váhání. Víří jako hudba, sítě na nás padají ze čtverců, jako když se ke klavíru přidá smyčcové kvarteto. Podobné písničkám kepků i tyto čtverce znějí jako hudba z vesmíru. Burácejí a hřmí, zaznívají z nich táhlé vzdechy střídané s chvějivými a kvílivými tóny, jednotlivé sloky se opakují, prolínají navzájem.

Krouživé prstence, kosmické smetí, tahy noci, cyklické křivky jsou sítěmi zpívajících kytovců, jsou to sítě písni, stejně jako nastražené pasti pavouků. Naše ego, podobně jako starověký hrdina, musí proplout nástrahami krás a informací, strachu a úzkostí, slávy a moci, klidu a noci. Autor, který krásu pastí takto přivádí k životu, je dokumentátor neklidu. Jeho kresby-mapy událostí, roje čar a křivek asociují oscilační reakce prvků, změny skupenství; detailní pohledy na roztrhané zbytky po výbuchu supernovy. Popisují složité struktury fragmentů explodované hvězdy. Nejsou vesmírnými mlhovinami, spíše tajnými proměnnými hvězdami s temnou hmotou vůkol. Rozbité prstence jasných vláknitých a chomáčovitých stelárních výtrysků mezi víry žhnoucích trosk rozmetaných rázovou vlnou, záblesky, hvězdné vibrace, pulsace a hvězdotřesení. Energie kresby se krouživě rozpíná a mapuje prostor podobna radarům a echolokačním transmitterům. Hrutící se hvězdy detonované vlastní gravitací rozsévají po okolí prach a strach a vůni pelyňku. Apokalypsa je děj rovnoběžný stvoření. Škvíra či jizva jednoho světa odkrývá portál do čtvrtého až šestého prostoru širokého jen několik nanometrů. Jak pravila teorie superstrun. Extrémní magnetická pole v okolí centrální černé díry jsou stejně nebezpečná jako jícn velryby ztroskotavším mořeplavcům. Temná hmota je tvořena zvláštním druhem slabě interagujících, hmotných částic. Bez její přítomnosti by se rotující galaxie rozpadly odstředivou silou. Kankán v jediném okamžiku probíhající absorpce a emise, gravitačních vln v oblasti právě se rodících hvězd; rameno Persea rotuje

pomaleji než ostatní hvězdy a pomalu padá do galaktického středu, to je biorytmus vesmíru, utkaný v Heřmanově Městci.

Martina Vítková, Klatovy 27. 10. 2006

